

Actieagenda

5

Dit is een interactief document scroll en klik op de links

Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019 - 2021

DE JONGEREN STAAN CENTRAAL

“Hoe hard moet je roepen dat je in crisis zit om echt hulp te krijgen?”
(bron: het Jongerenpanel)

GEVOLGEN CORONAVIRUS

De impact van de coronacrisis op kwetsbare groepen is groot: de coronacrisis heeft een enorme impact op het dagelijks leven van iedereen. Zeker op dat van (dreigend) dak- en thuisloze jongeren. De acties en prioriteiten in het Actieprogramma zijn urgenter dan ooit.

FINANCIËN

Programmabudget, besteding van middelen, cofinanciering

AGENDA

LOPENDE ACTIVITEITEN

- Volwaardige jongerenparticipatie
- Goede en vindbare informatie voor jongeren
- Voorkomen dakloosheid door verbetering uitstroom residentiele jeugdzorg
- Stimuleren dat (dreigend) dakloze jongeren hun opleiding afmaken
- Woonconcepten voor jongeren
- Verbeteren van het bieden van maatwerk aan jongeren

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI – DECEMBER 2021

Borging en opschaling lessen en oplossingen Actieprogramma

- Borging geleerde lessen
- Oplossingen actieprogramma

Actielijn 1: Preventie, nazorg en regie

- Soepele overgang van 18-naar 18+
- Regie op alle leefgebieden

Actielijn 2: Financiële bestaanszekerheid

- Voorkomen en oplossen schuldproblematiek bij jongeren

Actielijn 3: Persoonlijke ontwikkeling en scholing

- Stimuleren dat jongeren een opleiding volgen en een startkwalificatie halen

Actielijn 4: Opvang en wonen

- Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels

- Briefadres

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland
DIT IS ONACCEPTABEL!

AMBITIE

Forse vermindering van het aantal dak- en thuisloze jongeren in Nederland en het realiseren van een continu verbeterende uitvoeringspraktijk

REFLECTIE OP

- Samengaan praktijk en beleid
- Inzet financiële middelen
- Integrale aanpak

PROGRAMMATISCHE AANPAK

- Een mix van advisering en ondersteuning aan gemeenten en lokale pilots;
- Actief betrekken van alle type partijen die iets kunnen bijdragen;
- Periodiek bepalen van de prioriteiten op basis van de verwachte impact, samen met de samenwerkingspartners;
- Versterken en verbreden van wat werkt in de praktijk;
- Aandacht voor vernieuwend denken en voor de (uitvoering van) relevante wet- en regelgeving.

RAPPORTAGE

Periodieke rapportage
Tweede Kamer

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

- Kwantitatieve meting
- Kwalitatieve meting

Actieagenda

5

Dit is een interactief document scroll en klik op de links

Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019 - 2021

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland
DIT IS ONACCEPTABEL!

AMBITIE

Forse vermindering
van het aantal dak- en
thuisloze jongeren in
Nederland en het realiseren
van een continu verbeterende
uitvoeringspraktijk

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

DE JONGE STAAN O...

"Hoe hard m...
crisis zit om...
(bron: het Jon...

PROG...

- 1 Een m...
steun...
- 2 Actief...
kunne...
- 3 Period...
basis...
- 4 Verste...
de pr...
- 5 Aand...

Periodieke
rapportage
Tweede Kamer

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

- Kwantitatieve meting
- Kwalitatieve meting

Actieagenda

5

Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019 - 2021

Onderdeel van de Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

Programma-budget, besteding
van middelen, cofinanciering

WAT
KAN JOUW
BIJDRAGE
ZIJN?

AGENDA

LOPENDE ACTIVITEITEN

- Volwaardige jongerenparticipatie
- Goede en vindbare informatie voor jongeren
- Voorkomen dakloosheid door verbetering uitstroom residentiele jeugdzorg
- Stimuleren dat (dreigend) dakloze jongeren hun opleiding afmaken
- Woonconcepten voor jongeren
- Verbeteren van het bieden van maatwerk aan jongeren

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI - DECEMBER 2021

Borging en opschaling lessen en oplossingen Actieprogramma

- Borging geleerde lessen
- Oplossingen actieprogramma

Actielijn 1: Preventie, nazorg en regie

- Soepele overgang van 18-naar 18+
- Regie op alle leefgebieden

Actielijn 2: Financiële bestaanszekerheid

- Voorkomen en oplossen schuldproblematiek bij jongeren

Actielijn 3: Persoonlijke ontwikkeling en scholing

- Stimuleren dat jongeren een opleiding volgen en een startkwalificatie halen

Actielijn 4: Opvang en wonen

- Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels

- Briefadres

ACTIEPROGRAMMA

AANLEIDING

Het aantal dak- en thuisloze jongeren van 18-27 jaar in ons land is fors. Dat is onacceptabel, stelde staatssecretaris Paul Blokhuis vast.

Op 1 januari 2018 waren ongeveer 9.400 jongeren tussen de 18 en 27 jaar dak- en thuisloos in Nederland. In 2020 is dit aantal gedaald naar **8.500 jongeren**. Dat blijkt uit de laatste schatting van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Deze jongeren hebben in veel gevallen te maken met complexe, meervoudige problematiek, zoals financiële, psychische en/of verslavingsproblemen, soms in combinatie met een (licht)verstandelijke beperking. Zij missen de kans op een eerlijke start in hun volwassen leven. Terwijl deze jongeren juist de ruimte moeten krijgen om hun talenten te ontwikkelen en toe te werken naar een zelfstandige toekomst. Hoewel het aantal dak- en thuisloze jongeren gedaald is, blijft inzet voor deze kwetsbare doelgroep hard nodig om deze dalende trend voort te zetten, zeker gezien de consequenties die de COVID-crisis voor jongeren kan hebben.

Om deze jongeren te helpen is in 2019 het **Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019-2021** gelanceerd.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) coördineert het Actieprogramma en werkt hierin samen met de ministeries BZK (wonen/Rijksvastgoedbedrijf), JenV (voor rechtsbescherming), OCW (onderwijs), SZW (werk en inkomen), de VNG en de 14 deelnemende pilotgemeenten, de partijen van de Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, de partijen van de Aanpak 16 – 27, kennisinstituten, Stichting Zwerfjongeren Nederland en diverse Jongerenplatforms. De 14 pilotgemeenten zijn: Almere, Amsterdam, Alkmaar, Arnhem, Den Haag, Dordrecht, Enschede, Haarlem, Leiden, Purmerend, Rotterdam, Utrecht, Maastricht en Groningen. Ook jongeren zelf werken mee bij het bedenken en uitvoeren van de acties uit het programma via het Jongerenpanel. Zij geven gevraagd en ongevraagd advies.

Actieag

Dit is een interactief document

Actieprogr
Dak- en Thu
Jongeren 20

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

Fors
van he
thuisl
Nederlan
van een co
uitve

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en b...
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

Kwantitatieve meting
Kwalitatieve meting

ZIJN?

Actielijn 5: Helpende regels
Briefadres

ACTIEPROGRAMMA

AMBITIE

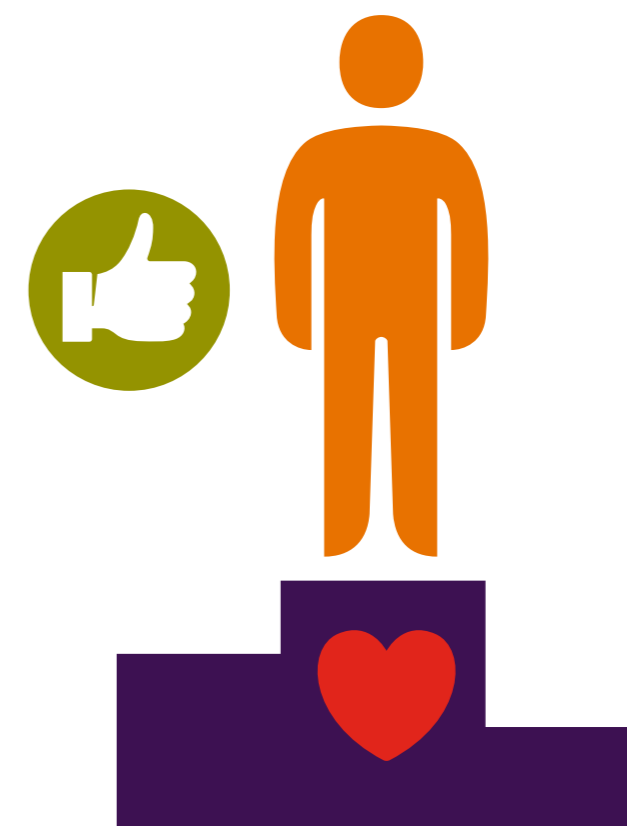
Het Actieprogramma heeft 2 centrale doelstellingen:

- 1 Kwantitatief:** het realiseren van een forse vermindering van het aantal dak- en thuisloze jongeren (18-27 jaar) in Nederland, het terugdringen van het aantal jongeren waarbij sprake is van terugval, het voorkomen van wachtlijsten voor de jongerenopvang en het verkorten van de gemiddelde duur in de jongerenopvang naar maximaal 3 maanden. Het gaat daarbij zowel om het terugdringen van het huidige aantal dak- en thuisloze jongeren als het voorkomen van nieuwe instroom.
- 2 Kwalitatief:** het realiseren van een continu verbeterende uitvoeringspraktijk. Gemeenten en samenwerkingspartners zetten actief in op preventie en ondersteunen jongeren op een laagdrempelige wijze op alle benodigde levensgebieden. Jongeren kunnen zich hierdoor zo snel mogelijk herstellen en zich op de toekomst richten. Zij worden niet losgelaten voordat sprake is van een duurzame stabiele situatie.

Het Actieprogramma gaat hierbij uit van de algemeen geldende mensenrechten. Elk mens, dus ook elke jongere, heeft recht op zaken als huisvesting, een behoorlijke

levensstandaard, toegang tot zorg en volwaardige participatie. Het Actieprogramma hanteert daarnaast de volgende inhoudelijke uitgangspunten:

- 1 Preventie, nazorg en regie** - gemeenten brengen in afstemming met betrokken partijen actief (dreigende) dak- en thuisloze jongeren in beeld. Zij bieden passende ondersteuning met respect voor de autonomie van de jongere. Het principe hierbij is dat bij een jongere niet losgelaten wordt totdat op alle levensgebieden sprake is van een duurzame situatie;
- 2 Helpende regels** - geen enkele jongere wordt dak- en thuisloos als gevolg van tekortschietende (uitvoering van) regels;
- 3 Financiële bestaanszekerheid** - elke jongere is in staat om in zijn eigen levensonderhoud te voorzien, waar mogelijk met een reguliere baan als bron van inkomen (al dan niet met extra begeleiding). Hierbij wordt (waar mogelijk) rekening gehouden met de onderhoudsplicht van ouders tot het 21^e levensjaar;

- 4 Persoonlijke ontwikkeling en scholing** - elke jongere wordt in staat gesteld om (opnieuw) een opleiding te volgen, een startkwalificatie te behalen of zich op een andere passende manier persoonlijk te ontwikkelen;
- 5 Opvang en wonen** - geen enkele jongere leeft meer op straat. Er is geen wachtlijst om in gespecialiseerde jongerenopvang of beschermd wonen te komen en binnen uiterlijk 3 maanden is sprake van een duurzame woonplek (waar mogelijk: in de eigen thuissituatie/ het vertrouwde netwerk). Hierbij ligt een sterke focus op het realiseren van voldoende passende woonruimte voor de doelgroep.

Actieag

Dit is een interactief document

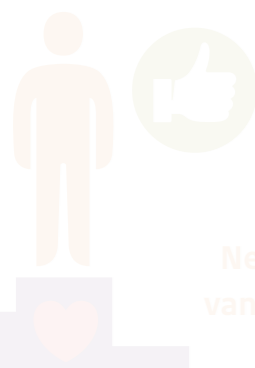
Actieprogram Dak- en Thu Jongeren 20

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

Fors
van he
thuisl
Nederlan
van een co
uitvo

ACTIEPROGRAMMA

REFLECTIE OP

Om de doelstellingen te behalen reflecteert het programmateam samen met alle betrokken partijen continu aan de hand van deze 3 centrale (toets)vragen:

- 1 Samengaan praktijk en beleid:** Wat komt naar voren uit de praktijk en wat betekent dit op het gebied van (de communicatie over/uitvoering van) regels? Zijn deze regels helpend of leveren ze in de praktijk knelpunten op, die het op een positieve manier ondersteunen van (potentieel) dak- en thuisloze jongeren in de weg staan?
- 2 Inzet financiële middelen:** De maatschappelijke kosten van dak- en thuisloosheid onder jongeren, zoals bijvoorbeeld voor opvang, zijn aanzienlijk. Hoe kunnen alle betrokken partijen de aanwezige financiële middelen zo goed mogelijk inzetten? Hoe kan de transitie van (nood- of crisis)opvang naar een op de toekomst gerichte aanpak voor jongeren worden gemaakt met de juiste inzet van financiële middelen?

- 3 Integrale aanpak:** Er zijn verschillende partijen en betrokkenen die een positieve bijdrage kunnen leveren aan het voorkomen en terugdringen van dak- en thuisloosheid onder jongeren. Hoe kunnen het Rijk, gemeenten, het bedrijfsleven, de (jeugd) zorg- en onderwijsinstanties, woningcorporaties, (maatschappelijke) organisaties, jongeren zelf én medeburgers actief bijdragen aan een duurzame toekomst voor deze jongeren?

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

Kwantitatieve meting
Kwalitatieve meting

WAT
KAN JOUW
BIJDRAGE
ZIJN?

Actielijn 4: Opvang en wonen
Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels
Briefadres

ACTIEPROGRAMMA

GEVOLGEN VAN DE CORONACRISIS

De impact van de coronacrisis op kwetsbare groepen is groot:

De coronacrisis heeft een enorme impact op het dagelijks leven van iedereen. Zeker op dat van (dreigend) dak- en thuisloze jongeren. De acties en prioriteiten in het Actieprogramma zijn urgenter gebleken dan ooit. Deze periode brengt juist voor deze kwetsbare groep veel onzekerheden met zich mee: spanningen stijgen, en het weinige netwerk dat jongeren soms nog hebben raakt sneller uitgeput. Het realiseren van financiële bestaanszekerheid, persoonlijke ontwikkeling en onderdak komen nog meer onder druk te staan. Het actieprogramma werkt daarom samen met partners aan het zoveel mogelijk beperken van de sociaaleconomische impact die Corona heeft op deze groep.

Actieagenda

Dit is een interactief document scroll en klik op de links

Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019-2021

AANLEIDING

8.500

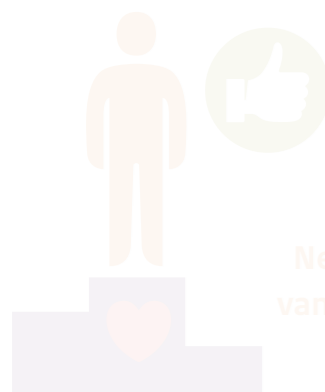
dak- en thuisloze jongeren (18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

AMBITIE

Forse vermindering van het aantal dak- en thuisloze jongeren in Nederland en het realiseren van een continu verbeterende uitvoeringspraktijk

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

AGENDA

OPENDE ACTIVITEITEN

- Waardige jongerenparticipatie
- Vrije en vindbare informatie voor jongeren
- Voorkomen dakloosheid door verbetering uitstroom kindertele jeugdzorg
- Stimuleren dat (dreigend) dakloze jongeren hun opleiding afmaken
- Ontwikkelconcepten voor jongeren
- Verbeteren van het bieden van maatwerk aan jongeren

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI - DECEMBER 2021

- Uitwerking en opschaling lessen en oplossingen Actieprogramma
- Uitwerking geleerde lessen
- Oplossingen actieprogramma

Doelstelling 1: Preventie, nazorg en regie
• Soepele overgang van 18-naar 18+
• Regie op alle leefgebieden

Doelstelling 2: Financiële bestaanszekerheid
• Voorkomen en oplossen schuldproblematiek bij jongeren

Doelstelling 3: Persoonlijke ontwikkeling en scholing
• Stimuleren dat jongeren een opleiding volgen en een certificaat halen

Doelstelling 4: Opvang en wonen
• Reageren aan extra woonplekken in tijden van schaarste op de woningmarkt

Doelstelling 5: Helpende regels

Briefadres

Kwalitatieve meting
Kwalitatieve meting

Actieag

Dit is een interactief document

Actieprogr
Dak- en Thu
Jongeren 20

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

Fors
van he
thuisl
Nederlan
van een co
uitvo

ACTIEPROGRAMMA

PROGRAMMATISCHE AANPAK

De wereld om ons heen verandert snel. Deze ontwikkelingen worden nog eens versterkt door de coronacrisis. Dat vraagt om een flexibele programma-aanpak die zich aanpast aan de nieuwe omstandigheden. Resultaten uit de lopende acties leiden tot nieuwe inzichten, die meegenomen worden bij de uitvoering. Het goede gesprek hierover met o.a. de Klankbordgroep¹ en het Jongerenpanel is cruciaal. De programmatische aanpak van het Actieprogramma kenmerkt zich als volgt:

¹ In de Klankbordgroep zijn vertegenwoordigd: st. Zwerfjongeren NL, Rijksvastgoedbedrijf, Leger des Heils, Kansfonds, Society Impact, Kamers met Aandacht, MBO Raad, VNG.

- 1 Een mix van advisering en ondersteuning aan gemeenten en lokale pilots;
- 2 Actief betrekken van alle type partijen die iets kunnen bijdragen;
- 3 Periodiek bepalen van de prioriteiten op basis van de verwachte impact, samen met de samenwerkingspartners;
- 4 Versterken en verbreden van wat werkt in de praktijk;
- 5 Aandacht voor vernieuwend denken en voor de (uitvoering van) relevante wet- en regelgeving.

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

Kwantitatieve meting
Kwalitatieve meting

Actielijn 4: Opvang en wonen
Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels
Briefadres

Actieagenda

5

Dit is een interactief document scroll en klik op de links

Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019-2021

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

AMBITIE

Forse vermindering
van het aantal dak- en
thuisloze jongeren in
Nederland en het realiseren
van een continu verbeterende
uitvoeringspraktijk

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

DE JONGE STAAN O...

"Hoe hard m...
crisis zit om...
(bron: het Jon...

PROG...

- 1 Een m...
steun...
- 2 Actief...
kunne...
- 3 Perio...
basis...
sama...
- 4 Verste...
de pr...
- 5 Aand...

ACTIEPROGRAMMA

RAPPORTAGE

De Tweede Kamer wordt via de voortgangsrapportage
beschermd wonen en maatschappelijke opvang periodiek
over de voortgang van het Actieprogramma geïnformeerd.

rapportage
Tweede Kamer

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

- Kwantitatieve meting
- Kwalitatieve meting

AGENDA

LOPENDE ACTIVITEITEN

- Volwaardige jongerenparticipatie
- Goede en vindbare informatie voor jongeren
- Voorkomen dakloosheid door verbetering uitstroom
residentiele jeugdzorg
- Stimuleren dat (dreigend) dakloze jongeren
hun opleiding afmaken
- Woonconcepten voor jongeren
- Verbeteren van het bieden van maatwerk aan jongeren

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI - DECEMBER 2021

Borging en opschaling lessen en oplossingen Actieprogramma

- Borging geleerde lessen
- Oplossingen actieprogramma

Actielijn 1: Preventie, nazorg en regie

- Soepele overgang van 18-naar 18+
- Regie op alle leefgebieden

Actielijn 2: Financiële bestaanszekerheid

- Voorkomen en oplossen schuldproblematiek bij jongeren

Actielijn 3: Persoonlijke ontwikkeling en scholing

- Stimuleren dat jongeren een opleiding volgen en een
startkwalificatie halen

Actielijn 4: Opvang en wonen

- Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste
op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels

- Briefadres

WAT
KAN JOUW
BIJDRAGE
ZIJN?

ACTIEPROGRAMMA

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

De voortgang wordt op verschillende manieren gemeten.

1 Kwantitatief:

- **Schatting CBS:** Het CBS maakt een jaarlijkse schatting van het aantal dak- en thuisloze jongeren in Nederland. Op peildatum 1 januari 2020 telde Nederland volgens schatting van het CBS 8.500 dak- en thuisloze jongeren tussen de 18 en 27 jaar. De eerstvolgende schatting (over heel 2020) komt naar verwachting september 2021 uit. In de eerstvolgende CBS-cijfers zullen de effecten van de Coronacrisis zichtbaar zijn.
- **Monitor Actieprogramma dak- en thuisloze jongeren:** Om het aantal dak- en thuisloze jongeren in de 14 pilotgemeenten beter in beeld te krijgen is in 2020 een o-meting uitgevoerd over het jaar 2019. Hiertoe is een monitor ontwikkeld, waarbij de CBS-definitie van dakloosheid is aangehouden. In de monitor wordt gemeten hoeveel jongeren dak- of thuisloos zijn, bij hoeveel van deze jongeren sprake is van herhaalde dak- en thuisloosheid (terugval binnen 18 maanden), wat de gemiddelde wachttijd is voor jongeren voor een plek in de jongerenopvang en wat de gemiddelde duur is van de opvang.
- **Telling dakloze jongeren in 2019 en in 2020:** In de nulmeting zijn in kalenderjaar 2019 in de 14 pilotgemeenten 3.913 dak- en thuisloze jongeren 18-27 jaar geteld, met een gemiddelde leeftijd van 22 jaar. In de meting vanuit de landelijke monitor dak- en thuisloosheid over het 1e half jaar van 2020, zijn binnen de 14 pilotgemeenten 3.051 dak- en thuisloze jongeren geteld. In de 2e meting van deze monitor over het 2e half jaar van 2020, zijn binnen de 14 pilotgemeenten 4.123 dak- en thuisloze jongeren geteld. Het is niet mogelijk deze cijfers op te tellen vanwege mogelijke dubbelingen in de cijfers. Van de groep jongeren is in 2020 rond de 60% procent man en hebben zij een gemiddelde leeftijd van 22,5 jaar. Gemiddeld is ruim 75% procent van de jongeren afkomstig uit de vier grote steden: Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Utrecht.
- **Structurele monitoring via GMSD:** Bij een verbeterde monitoring kan beter inzicht gegeven worden over de aard en omvang van de doelgroep. Tussen de twee metingen in 2020 is een verbetering zichtbaar in de volledigheid en de kwaliteit van de aangeleverde informatie voor de monitor dak- en thuisloosheid door de verschillende gemeenten. Dit is onder andere te verklaren door verhelderde definities, verlenging van

de aanlevertermijn en ondersteuning aan gemeenten bij registratie en dataverzameling. We werken toe naar een structurele manier van monitoring van de dak- en thuisloosheid door inbedding van enkele kernindicatoren in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein (GMSD) vanaf 2022. Op die manier krijgen alle gemeenten in Nederland beter inzicht in de doelgroep. Hiertoe is het huidige proces dat we doorlopen om de kwaliteit, volledigheid en vergelijkbaarheid van aangeleverde gegevens te verbeteren, van grote waarde.

- **Jongeren beter in beeld kan leiden tot toename cijfers:** Gemeenten hebben door de inspanningen in de pilots de groep dak- en thuisloze jongeren binnen hun gemeenten steeds beter in beeld. Dit kan ertoe leiden dat het aantal dak- en thuisloze jongeren toeneemt in de cijfers. Dit hoeft echter geen werkelijke toename van het aantal dak- en thuisloze jongeren te betekenen. Waarschijnlijker is het dat gemeenten een groter deel van de groep in beeld hebben.

ACTIEPROGRAMMA

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

2 Kwalitatief:

- **Online magazine:** De cijfers laten zien dat er nog veel werk verzet moet worden om dakloosheid onder jongeren tegen te gaan. Maar er gebeuren ook ongelooflijk veel goede dingen. Het is belangrijk om deze verhalen in beeld te brengen. Daarom worden vanaf eind 2020 tot eind 2021 verhalen van professionals, gemeenteambtenaren en dak- en thuisloze mensen opgetekend in een **online magazine**. Het doel hiervan is:
  - 1 de kwantitatieve monitor aanvullen met 'kwalitatieve' gegevens over de ingezette beweging in het land;
  - 2 gemeenten en gemeentelijke partners inzicht geven hoe je tot resultaten komt en hen inspireren hiermee zelf aan de slag te gaan.
- **Praktijktoets:** Door middel van interviews in de 14 pilotgemeenten heeft het Jongerenpanel dak- en thuisloze jongeren, professionals en gemeenten geïnterviewd om inzicht te krijgen in laagdrempelige informatievoorziening en voorlichting en de kwaliteit daarvan voor jongeren in deze gemeenten. Daarbij is getoetst in hoeverre jongeren op alle relevante leefgebieden makkelijk informatie kunnen vinden over wat zij moeten regelen bij het 18^e jaar, en waar

- zij terecht kunnen wanneer zij hulp of ondersteuning nodig hebben. Hierbij hanteren zij het principe dat het essentieel is dat jongeren goed tot geïnformeerde keuzes moeten kunnen komen en weten wat hun rechten en plichten zijn op de 'big 5': support, wonen, zinvolle daginvulling, financiën en zorg.
- **Reflectiesessies:** Er vinden frequente reflectiesessies met de 14 pilotgemeenten plaats waarin voortgang, het proces en geleerde lessen worden gedeeld. Er is voortdurend contact met het jongerenpanel. Ook de klankbordgroep wordt regelmatig gevraagd hun mening te geven over de voortgang van het Actieprogramma.

- 1 Samengaan praktijk en b
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

Kwantitatieve meting
Kwalitatieve meting

Briefadres

Actieagenda

Dit is een interactief document scroll en klik op de links

Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019-2021

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

AMBITIE

Forse vermindering van het aantal dak- en thuisloze jongeren in Nederland en het realiseren van een continu verbeterende uitvoeringspraktijk

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

ACTIEPROGRAMMA

FINANCIËN

Voor de totale looptijd van het Actieprogramma 2019 - 2021 is 4.180.000 euro beschikbaar. De helft van de middelen wordt besteed aan de pilots (coördinatie IPW en projectleiders pilotgemeenten), het resterende budget wordt verdeeld over de kosten voor de actieve participatie van jongeren (o.a. Jongerenpanel) en de overige acties. Daarnaast zet het Actieprogramma op gemeentelijk niveau vooral in op het anders besteden en organiseren van reeds beschikbare middelen.

Cofinanciering door samenwerkingspartners is voor alle acties een belangrijk uitgangspunt. Dit past bij de gedeelde maatschappelijke uitdaging en de baten die preventie van dak- en thuisloosheid oplevert. Hierbij is tot nu toe door andere departementen, gemeenten, verwante VWS-programma's en Kansfonds voor ruim 4,3 miljoen mee geïnvesteerd, op een oorspronkelijk programmabudget van €4,18 miljoen. VWS is erg blij met het Kansfonds als partner!

AGENDA

OPENDE ACTIVITEITEN

- Waardige jongerenparticipatie
- Reeds en vindbare informatie voor jongeren
- Voorkomen dakloosheid door verbetering uitstroom
- Identiteits jeugdzorg
- Stimuleren dat (dreigend) dakloze jongeren
- In opleiding afmaken
- Concepten voor jongeren
- Verbeteren van het bieden van maatwerk aan jongeren

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI - DECEMBER 2021

- Uitwerking en opschaling lessen en oplossingen Actieprogramma
- Uitwerking geleerde lessen
- Oplossingen actieprogramma
- Doelstelling 1: Preventie, nazorg en regie
- Geleidelijke overgang van 18-naar 18+
- Regie op alle leefgebieden
- Doelstelling 2: Financiële bestaanszekerheid
- Voorkomen en oplossen schuldproblematiek bij jongeren
- Doelstelling 3: Persoonlijke ontwikkeling en scholing
- Stimuleren dat jongeren een opleiding volgen en een
- Werkkwalificatie halen
- Doelstelling 4: Opvang en wonen
- Investeren aan extra woonplekken in tijden van schaarste
- In de woningmarkt
- Doelstelling 5: Helpende regels
- Ouderbijstand

Actieagenda

Dit is een interactief document scroll en klik op de links

Actieprogramma Dak- en Thuisloze Jongeren 2019-2021

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

AMBITIE

Forse vermindering
van het aantal dak- en
thuisloze jongeren in
Nederland en het realiseren
van een continu verbeterende
uitvoeringspraktijk

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

ACTIEPROGRAMMA

WAT KAN JOUW BIJDRAGE ZIJN?

Het centrale doel van het Actieprogramma is het aanboren van energie en actiegerichtheid bij iedereen die kan bijdragen aan de gezamenlijke uitdaging. Om dat op gang te helpen delen we graag bewezen succesvolle aanpakken en bijbehorende persoonlijke verhalen. Deze zijn te vinden op het platform www.iedereenondereendak.nl, zodat iedereen ermee aan de slag kan gaan!

Wil je op de hoogte gehouden worden van de voortgang van het Actieprogramma, meld je dan aan voor de nieuwsbrief via www.iedereenondereendak.nl.

Wil jij je kennis, ervaring en/of succesvolle initiatieven delen? Mail dan naar iedereenondereendak@minvws.nl.

AGENDA

OPENDE ACTIVITEITEN

- Waardige jongerenparticipatie
- Vrije en vindbare informatie voor jongeren
- Voorkomen dakloosheid door verbetering uitstroom
- Identiteits jeugdzorg
- Stimuleren dat (dreigend) dakloze jongeren
- In opleiding afmaken
- Concepten voor jongeren
- Verbeteren van het bieden van maatwerk aan jongeren

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI - DECEMBER 2021

- Uitwerking en opschaling lessen en oplossingen Actieprogramma
- Uitwerking geleerde lessen
- Oplossingen actieprogramma

Spaaklijn 1: Preventie, nazorg en regie
• Geleidelijke overgang van 18-naar 18+
• Regie op alle leefgebieden

Spaaklijn 2: Financiële bestaanszekerheid
• Voorkomen en oplossen schuldproblematiek bij jongeren

Spaaklijn 3: Persoonlijke ontwikkeling en scholing
• Stimuleren dat jongeren een opleiding volgen en een
• Werkkwalificatie halen

Spaaklijn 4: Opvang en wonen
• Reageren aan extra woonplekken in tijden van schaarste
• In de woningmarkt

Spaaklijn 5: Helpende regels
• Wet op de jeugdzorg

Actieag

Dit is een interactief document

Actieprogr Dak- en Thu Jongeren 20

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

Fors
van he
thuisl
Nederlan
van een co
uitve

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

Kwantitatieve meting
Kwalitatieve meting

WAT
KAN JOUW
BIJDRAGE
ZIJN?

Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste
op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels
Briefadres

LOPENDE ACTIVITEITEN

VOLWAARDIGE JONGERENPARTICIPATIE

Jongerenpanel geeft gevraagd en ongevraagd advies:
Het Actieprogramma is mede tot stand gebracht op basis van de ervaringen en ideeën van ervaringsdeskundige jongeren zelf. Ook worden hun ideeën meegenomen in het realiseren van de ambities van het Actieprogramma. Dit gebeurt vanuit het **Jongerenpanel**. Vanuit 'werkplaatsen' in het land laat het Jongerenpanel de stem van jongeren horen en wil zo concreet mogelijk bijdragen aan de verschillende pijlers uit het Actieprogramma. Hier denken jongeren niet alleen vanuit eigen ervaring mee maar halen zij ook verhalen en ideeën op van andere jongeren uit het hele land en sparren ze met beleidsmakers en professionals die dagelijks met deze doelgroep werken. Inmiddels zijn er werkplaatsen in Arnhem, Den Haag en Utrecht. Voor een 4^e werkplaats in Haarlem worden op dit moment jongeren

geworven. Inmiddels zijn er twaalf jongeren lid van het Jongerenpanel, en wordt het panel binnenkort uitgebreid met een aantal jongeren uit Haarlem.

Jongerenpanel is springplank: De jongeren werken in het panel ook aan hun eigen toekomstperspectief zodat hun bijdrage niet alleen andere jongeren verder helpt, maar ook voor hen persoonlijk een springplank is naar een stabiel en beter leven. Denk hierbij aan doorstroom naar meer zelfstandigheid, het krijgen van eigen woonplek, toewerken om terug naar school te gaan, hard aan zichzelf werken door hetzij behandeling of therapie, en door zelfs in Coronatijd hun stages en school goed te voltooien, talentontwikkeling d.m.v. vrijwilligerswerk. Twee jongeren zijn inmiddels uitgestroomd, zij waren toe aan een volgende stap in hun leven.

LOPENDE ACTIVITEITEN

GOEDE EN VINDBARE INFORMATIE VOOR JONGEREN

Inspiratiesessie informatievoorziening: Goede informatievoorziening helpt jongeren om geïnformeerde keuzes te maken en draagt bij aan regie over hun eigen leven. Bovendien heeft het een preventieve werking, het helpt bijvoorbeeld als jongeren op tijd weten wat zij allemaal moeten regelen voor hun 18^e verjaardag. VWS, het jongerenpanel en de 14 pilotgemeenten hebben een inspiratiesessie georganiseerd om zo verschillende manieren van voorlichting en informatie en het belang ervan met elkaar uit te wisselen. In deze sessie heeft het jongerenpanel vanuit hun eigen ervaring het belang van vindbare en goede informatie op alle leefgebieden uiteengezet. Gemeenten deelden daarnaast best practices met elkaar.

Quickscan door het jongerenpanel: Door middel van interviews heeft het jongerenpanel vervolgens geïnventariseerd hoe de informatievoorziening op alle

leefgebieden in de 14 pilotgemeenten nu is ingericht en welke verbeteringen er mogelijk zijn. Belangrijke bevindingen van de jongeren zijn besproken met de wethouders van de 14 pilotgemeenten. Alle gemeenten vinden goede informatievoorziening van belang en werken hieraan. Uit de quick scan bleek dat informatie soms niet of gefragmenteerd wordt aangeboden of niet goed vindbaar is voor jongeren. Informatie op de verschillende leefgebieden (wonen, werken, onderwijs, zorg, financiën, rechten en plichten) wordt niet altijd gebundeld op één centraal punt. Om voldoende aansluiting van de informatievoorziening bij de jongeren te vinden is het goed om jongeren te betrekken.

Bruikbare tools en apps: Het jongerenpanel geeft aan dat het belangrijk is dat alle informatie voor jongeren die bijdraagt aan het voorkomen of oplossen van dak- en thuisloosheid op één plek te vinden is. Het Jongerenpanel heeft meegedacht in de doorontwikkeling van bestaande (landelijke en regionale) informatievoorziening voor jongeren die 18 jaar worden. Steeds meer gemeenten zijn met dit advies aan de slag en sluiten zich aan bij of bouwen zelf een site of app waarin alle informatie overzichtelijk terug te vinden is. Een voorbeeld van 1 punt met informatie op alle leefgebieden is **Kwikstart**. Gemeenten kunnen zich desgewenst bij deze app aansluiten en een pagina vullen met lokale informatie.

Actieag

Dit is een interactief document

Actieprogr

Dak- en Thu

Jongeren 20

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

Fors

van he

thuisl

Nederlan

van een co

uitve

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

Kwantitatieve meting
Kwalitatieve meting

KAN JOUW
BIJDRAGE
ZIJN?

Actielijn 5: Helpende regels
Briefadres

jongeren

etering uitstroom

ongeren

etwerk aan jongeren

JULI - DECEMBER 2021

oplossingen Actieprogramma

gie

erheid

blematiek bij jongeren

ing en scholing

ing volgen en een

tijden van schaarste

op de woningmarkt

LOPENDE ACTIVITEITEN

VOORKOMEN DAKLOOSHEID DOOR VERBETERING UITSTROOM RESIDENTIELE JEUGDZORG

Persoonsgerichte aanpak 18-/18+ in Groningen en

Dordrecht: Vanuit het Actieprogramma zijn we in samenwerking met de aanpak 16-27 van het Programma Zorg voor de Jeugd in de gemeenten Dordrecht en Groningen aan de slag gegaan om de uitstroom uit jeugdzorg te verbeteren. Dit gebeurt door met een persoonsgerichte aanpak jongeren uit residentiele jeugdzorg een gedegen start van hun volwassen leven te geven. Met jongeren uit residentiele jeugdzorg die in deze gemeenten 18 worden, wordt samen een plan gemaakt. Professionals uit het gehele sociale domein, dus inclusief aanbieders jeugd, worden

getraind in de doorbraakmethodiek van het Instituut voor Publieke Waarden (IPW). Op basis van het perspectief van de jongeren zelf wordt bepaald wat de beste vervolgstappen zijn na uitstroom. Ook worden andere, nieuwe vormen van financiering betrokken om te komen tot een “ontschot aanbod” voor de doelgroep. De lessen worden meegenomen bij de aanpak **toekomstgericht werken** (16-27 jaar). De werkzame elementen worden vastgelegd en eind 2021 actief gedeeld met andere gemeenten en regio's, zodat deze kunnen worden opgeschaald.

Actieag

Dit is een interactief document

Actieprogra Dak- en Thu Jongeren 20

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

Fors
van h
thuis
Nederla
van een c
uitv

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

Kwantitatieve meting
Kwalitatieve meting

WAT
KAN JOUW
BIJDRAGE
ZIJN?

Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste
op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels
Briefadres

Actieag

Dit is een interactief document

Actieprogr
Dak- en Thu
Jongeren 20

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

Fors
van he
thuisl
Nederlan
van een co
uitve

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

- Kwantitatieve meting
- Kwalitatieve meting

WAT
KAN JOUW
BIJDRAGE
ZIJN?

Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste
op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels
Briefadres

LOPENDE ACTIVITEITEN

STIMULEREN DAT (DREIGEND) DAKLOZE JONGEREN HUN OPLEIDING AFMAKEN

Samenwerking RMC intensiveren: We hebben in samenwerking met het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), *Ingrado*, het Jongerenpanel en de 14 pilotgemeenten een inspiratiesessie georganiseerd om in te zoomen op actielijn 3: persoonlijke ontwikkeling en scholing. In deze bijeenkomst werden goede voorbeelden gedeeld en is opgeroepen om in regio's nauw samen te werken met de RMC-functie (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten). Het Jongerenpanel heeft toegelicht waar zij tegenaan lopen in de praktijk en wat zij nodig hebben om de weg (terug) naar onderwijs te vergroten. Verkend is hoe dreigende dak- of thuisloosheid eerder gesignaleerd kan

worden op school en hoe sneller de juiste partijen kunnen worden ingeschakeld. Het RMC heeft hier een opdracht in. RMC's hebben de taak om jongeren die dreigen uit te vallen of al zijn uitgevallen van school te begeleiden naar onderwijs of werk. Hierbij kan RMC het zorgdomein betrekken. Het *RMC manifest* geeft een duidelijk beeld van de kansen die samenwerking met RMC voor deze jongeren te bieden heeft. Daarnaast zijn we samen met OCW in gesprek met de MBO-raad, scholen en RMC om vanuit de praktijk te horen waar nog verbetering in de uitvoering beleid nodig is, onder meer in de toegang tot (passend) onderwijs, het voorbereiden van jongeren op het 18^e jaar, en signalering van problematiek.

LOPENDE ACTIVITEITEN

WOONCONCEPTEN VOOR JONGEREN

Ontwerptraject: Met subsidie van VWS en OCW is het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie aan de slag gegaan met een ontwerptraject. In dit traject worden nieuwe woonconcepten voor (dreigend) dak- en thuisloze jongeren ontwikkeld. Sinds maart 2021 zijn de drie beste ideeën van (interieur)architecten, stedenbouwkundigen en (social) designers samen met gemeenten, jongeren(organisaties), lokale zorg- en onderwijsinstellingen, bewonerscollectieven, bedrijfsleven, en/of woningcorporaties verder uitgewerkt en geïmplementeerd. Geleerde lessen worden gedocumenteerd en komen eind 2021 beschikbaar voor andere gemeenten in het land.

Drie woonconcepten uitgewerkt en geïmplementeerd:

1 Terug naar eigenwaarde: Het woonconcept 'Terug naar eigenwaarde' is een woonplek waar jongeren vanuit een hectische situatie tot rust komen. Het komende half jaar wordt vanuit dit nieuwe woonconcept de vertaling gemaakt naar een nieuw ontwerp voor een opvanglocatie voor (dreigend) dak- en thuisloze

jongeren in Leiden. Jongeren denken zelf mee over de activiteiten die ze oppakken en het inrichten van de ruimte.

- 2 Volwaardige participatie:** Dit woonconcept maakt inzichtelijk hoe de eerste (nood)opvang voor dak- en thuisloze jongeren beter georganiseerd kan worden. Kern daarin is dat jonge dak- en thuislozen niet gestigmatiseerd worden als 'zwerfers'. Het ontwerpteam voert het komende half jaar in samenwerking met alle betrokkenen in vijf gemeenten gesprekken over dak- en thuisloze jongeren. Tijdens de gesprekken wordt aan de hand van dialogical art en taalanalyse onderzocht hoe taal bijdraagt aan stigma en impliciete denkbeelden over deze groep. De uitkomsten van de gesprekken worden in kaart gebracht en vastgelegd in een publicatie die moeten leiden tot een verbeterde uitvoeringspraktijk
- 3 Huishonger:** Het woonconcept 'Huishonger' bevat kansen en mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting voor jongeren in verplaatsbare woningen op terreinen die voor kortere periodes braak liggen. Samen met de evenementenindustrie zijn vijf bouw pakketten voor verplaatsbare woningen ontwikkeld. Het komende half jaar wordt met project- en samenwerkingspartners in Amsterdam gewerkt aan de verdere uitwerking van een 'hypertijdelijke' dorp dat mogelijk in 2022 bewoond kan worden.

Actieag

Dit is een interactief document

Actieprogr Dak- en Thu Jongeren 20

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

Fors
van he
thuisl
Nederlan
van een co
uitve

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en b
- 2 Inzet financiële middeler
- 3 Integrale aanpak

LOPENDE ACTIVITEITEN

VERBETEREN VAN HET BIEDEN VAN MAATWERK AAN JONGEREN

Maatwerk in de participatiewet: Om gemeenten te helpen maatwerk voor jongeren in te zetten, heeft Divosa in opdracht van de ministeries van VWS en Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) in samenwerking met de 14 pilotgemeenten een handreiking opgeleverd die de mogelijkheden tot het bieden van maatwerk toelicht. Er zijn vervolgens 7 landelijke kennisbijeenkomsten voor beleid en uitvoering van gemeenten georganiseerd. In deze kennisbijeenkomsten zijn ook gemeenten buiten het Actieprogramma toegerust op het aanbieden van maatwerk voor deze meest kwetsbare groep jongvolwassenen. Er zijn daarnaast in 6 gemeenten tailor-made ondersteuningstrajecten gestart om maatwerk binnen de Participatiewet te verbeteren. Tenslotte heeft Divosa in opdracht van SZW en VWS een **rekentool** ontwikkeld, waarmee gemeenten eenvoudiger kunnen beslissen over de hoogte van bijzondere bijstand bovenop de jongerennorm

als een jongere geen ouders heeft die voorzien in levensonderhoud en wel vaste (woon)lasten heeft.

Verkennen andere variant kostendelersnorm:

De kostendelersnorm blijkt een belemmering voor het bieden van onderdak aan (dreigend) dak- en thuisloze mensen door bijstandsgerechtigden. Uit onderzoek uitgevoerd door Significant bleek dat hoewel de kostendelersnorm niet een directe oorzaak is van dakloosheid, wel duidelijk is dat meer jongeren uit bijstandsgerechtigde gezinnen worden uitgeschreven na 21 jaar, dan dat bij jongeren uit niet-bijstandsgerechtigden gezinnen het geval is. In de uitkomsten van dit rapport zag SZW aanleiding om te verkennen of het mogelijk is de **kostendelersnorm** anders vorm te geven. Vanuit het Actieprogramma denken we hier in mee.

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI – DECEMBER 2021

BORGING EN OPSCHALING LESSEN

Van actieprogramma naar structurele werkwijze:

Het actieprogramma heeft een looptijd tot eind 2021. Het resterende half jaar richten we ons daarom specifiek op de vraag op welke wijze we de beweging die is ingezet om jongerendakloosheid te voorkomen en terug te dringen, levend kunnen houden. Ook na het aflopen van het Actieprogramma na december 2021. Onderdeel hiervan is het borgen van de aanpakken in de 14 pilotgemeenten, en het actief ophalen en naar buiten brengen van geleerde lessen, best practices, zodat die beschikbaar komen voor gemeenten buiten het actieprogramma. Daarnaast organiseren we samen met de Brede aanpak Dakloosheid een congres rond Werelddaklozen-dag in oktober en wordt de digitale vindplaats ledereenondereendak.nl verankerd en blijvend beschikbaar vanaf 2022 en verder.

Samenwerking We doen dit samen met andere programma's die relevant zijn voor het Actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren. Dit zijn in ieder geval de aanpak 16-27 van het Programma Zorg voor de Jeugd, de VNG, en de Brede Aanpak Dakloosheid. Daarnaast maken we dankbaar gebruik van de ideeën en input van de klankbordgroep, het Jongerenpanel.

Borgen jongerenparticipatie: Het jongerenpanel is in gesprek met pilotgemeenten en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over het duurzaam betrekken van jongeren bij beleidsontwikkeling. De jongeren denken op dit moment vanuit hun expertise mee over uiteenlopende onderwerpen die (het voorkomen van) dak- en thuisloosheid raken, onder andere over de vernieuwing van de maatschappelijke opvang, de jongerenregisseur, informatievoorziening, en met het programma Zorg Voor de Jeugd over de actielijn die gaat over de overgang naar volwassenheid.

Actieag

Dit is een interactief document

Actieprogr
Dak- en Thu
Jongeren 20

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

Forsk
van he
thuisl
Nederlan
van een co
uitvo

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

Kwantitatieve meting
Kwalitatieve meting

rapportage
Tweede Kamer

Actielijn 4: Opvang en wonen
Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste
op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels
Briefadres

jongeren
etering uitstroom
jongeren

etwerk aan jongeren

JULI – DECEMBER 2021

planningen Actieprogramma

gie

erheid

blematiek bij jongeren

ing en scholing

ing volgen en een

startkwartalen

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI – DECEMBER 2021

OPLOSSINGEN ACTIEPROGRAMMA

Doorbraakmethode:

Met behulp van de doorbraakmethodiek van het Instituut voor Publieke Waarden (IPW) zijn professionals uit de 14 gemeenten de afgelopen anderhalf jaar getraind om complexe casuïstiek op te lossen en kan waar nodig gebruik worden gemaakt van doorbraakmiddelen. Deze doorbraakmiddelen zijn beschikbaar gesteld door het Kansfonds en fungeren als 'bureaucratievrij geld'. Veel doorbraken blijken gerealiseerd te kunnen worden via de reguliere routes. Tot nu toe hebben zo'n 65 jongeren gebruik gemaakt van het beschikbare bureaucratievrij geld.

Vanuit casuïstiek zoeken naar structurele oplossingen:

De lessen of rode draden die uit deze casuïstiek getrokken worden, zijn gebruikt om structurele oplossingen te ontwikkelen voor (dreigend) dak- en thuisloze jongeren. De afgelopen maanden is met gemeenten gewerkt aan oplossingen op basis van deze 'rode draden': inkomen en schulden; de overgang van 18- naar 18+; integraal werken; inkomen en wonen; gedragsproblematiek; en inzet van het netwerk. In mei zijn tijdens een bestuurlijke bijeenkomst de oplossingsrichtingen gepresenteerd. Onderdeel hiervan zijn voorstellen voor andere manieren van financieren om integraal aanbod mogelijk te maken, zoals shared saving en een revolverend fonds. Oplossingen zullen nader worden uitgewerkt en met een breed publiek worden gedeeld tijdens onder andere het congres dak- en thuisloosheid in het najaar 2021.

AANLEIDING

8.500

dak- en thuisloze jongeren
(18-27 jaar) in Nederland

DIT IS ONACCEPTABEL!

Fors
van he
thuisl
Nederlan
van een co
uitve

REFLECTIE OP

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

HOE METEN WE DE VOORTGANG?

Kwantitatieve meting
Kwalitatieve meting

WAT
KAN JOUW
BIJDRAGE
ZIJN?

Actielijn 4: Opvang en wonen

Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels

Briefadres

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI – DECEMBER 2021

ACTIELIJN 1: PREVENTIE, NAZORG EN REGIE

Soepele overgang van 18-naar 18+

Voorkomen dakloosheid door uitstroom uit jeugdzorg soepeler te maken:

Nog steeds komt 60 à 70% van de dak- en thuisloze jongeren uit de Jeugdzorg. Als het gaat om preventie van dakloosheid onder jongeren, blijft het investeren in een goede voorbereiding op volwassenheid en een gedegen uitstroom uit jeugdzorg van essentieel belang. Daarom werkt het actieprogramma nauw samen met partners van het programma Zorg voor de Jeugd, actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden. We gaan de komende tijd uitwerken hoe we samen met Programma Zorg voor de Jeugd en het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd ook in de toekomst dakloosheid kunnen voorkomen. Jongeren die de jeugdzorg uitstromen verdienen de beste ondersteuning, aangezien zij de grootste risicogroep zijn voor dak- en thuisloosheid. De aandacht en doe-kracht van het huidige actieprogramma willen we in de toekomst ook aan de voorkant, dat wil zeggen in het jeugddomein, organiseren. Tot slot gaat het komende half jaar ook het Jongerenpanel zich explicieter richten op preventie en haar aandacht richten op het verbeteren van de overgang bij 18 jaar.

Regie op alle leefgebieden

Borgen jongerenregisseur vanaf 16 jaar: We ervaren het als zeer positief resultaat van de eerste anderhalf jaar Actieprogramma dat elk van de 14 pilotgemeenten aan de slag is met het beter organiseren en verbeteren van regie voor dakloze jongeren. Met elkaar is afgesproken dat de komende periode verder geïnvesteerd wordt in de realisatie en borgen van de jongerenregisseur. Belangrijk is om de regiefunctie niet alleen in te zetten voor jongeren die dakloos en 18 jaar of ouder zijn. Langdurig maatwerk en continuïteit in de persoonlijke begeleiding op alle leefgebieden die al start voor de leeftijd van 18 jaar is een belangrijke voorwaarde voor een soepele overgang naar volwassenheid, waarmee dakloosheid voorkomen wordt. Het Actieprogramma werkt daarom intensief samen met partners in het jeugddomein om zo de lessen en kennis over het toepassen van de jongerenregisseur te verbinden met het Programma Zorg voor de Jeugd, het netwerk **16-27** en de Aanpak **Toekomstgericht Werken** komen. Uit praktijkervaring komt namelijk naar voren dat het organiseren van passende woon-zorg-inkomensoplossingen voor jongeren in kwetsbare posities tussen de 16-27 nu te veel afhankelijk is van de betrokken (jeugd)professionals die hier vaak onvoldoende geëquipeerd toe zijn. De jongerenregisseur wordt daarom toegevoegd aan de al bestaande structuren en professionals.

REFLECTIE OP >

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

HOE METEN WE DE VOORTGANG? >

- Kwantitatieve meting
- Kwalitatieve meting

WAT
KAN JOUW
BIJDRAGE
ZIJN? >

Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste op de woningmarkt >

Actielijn 5: Helpende regels
Briefadres >

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI – DECEMBER 2021

ACTIELIJN 2: FINANCIËLE BESTAANSZEKERHEID

Voorkomen en oplossen schuldproblematiek bij jongeren

Versterken van samenwerking: In samenwerking met Programma Schouders Eronder, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en VWS vindt een vervolg plaats in het verbeteren van de samenwerking Wmo aanbod en schuldhulpverlening zodat schulden sneller worden opgelost. Dit moet leiden tot een betere (en snellere) dienstverlening waar ook jongeren van profiteren. Vanaf juni 2021 wordt in 30 regio's aan de slag gegaan in praktijkwerkplaatsen om de lokale ketens rondom schuldhulpverlening te versterken. Door actief met elkaar samen te werken rond ingewikkelde casuïstiek is de ambitie om de uitvoeringspraktijk en samenwerking tussen sociale diensten enerzijds en de hulpverlening anderzijds, sterk te verbeteren. Zodat mensen met betalingsachterstanden niet in problematische schulden raken (vroegsignalering) en mensen met grotere schulden sneller en beter worden geholpen om schuldenvrij te raken.

The Challenge aanpak schulden: De gemeenten Amsterdam, Den Haag, Haarlem, Nijmegen, Arnhem en de regio Twente zijn samen met de ministeries van SZW en VWS de uitdaging aangegaan om met behulp van de CAK lijst 'wanbetalers zorgverzekering' actief mensen op te zoeken met huisbezoeken.

Deze lijst, waarop mensen staan met 6 maanden betalingsachterstand, blijkt een belangrijke bron om mensen in beeld te krijgen bij de gemeente. In Arnhem en Haarlem wordt specifiek ingezoomd op jongeren. Jongeren op deze lijst worden proactief benaderd om te bepalen welke (multi)problematiek speelt en welke integrale ondersteuning moet worden ingezet. Momenteel voert het CBS een verdiepende analyse uit om beter inzicht te krijgen in de kenmerken van de mensen die op deze lijst staan. Er wordt tevens een effectmeting uitgevoerd naar de aanpak en resultaten van deze Challenge die moet leiden tot een overzicht van wat werkt en een handreiking voor andere gemeenten. Helaas hebben door de Coronacrisis de Challenges vertraging opgelopen, waardoor de effectmeting tijdelijk on hold is gezet; deze wordt hervat in september-oktober 2021.

Huisbezoeken jongeren met betalingsachterstanden: Hoe eerder financiële problematiek wordt gesignaleerd, des te beter. Onder dit motto wordt sinds 2021 het gebruik van de CAK-lijst wanbetalers ook door Zorgverzekeringslijn ingezet om alle jongvolwassenen van 18, 19 en 20 jaar individueel te benaderen met huisbezoeken. Hierbij wordt de komende maanden verkend op welke wijze de Maatschappelijke Diensttijd kan worden benut om jongeren te bereiken via een peer-to-peer constructie. Op die manier hopen we jongeren sneller in zicht te krijgen en te voorkomen dat problematiek escaleert in dakloosheid. Zorgverzekeringslijn gaat de geleerde lessen over het bereiken van deze doelgroep jongvolwassenen actief delen met andere gemeenten. Als Actieprogramma denken we hier in mee.

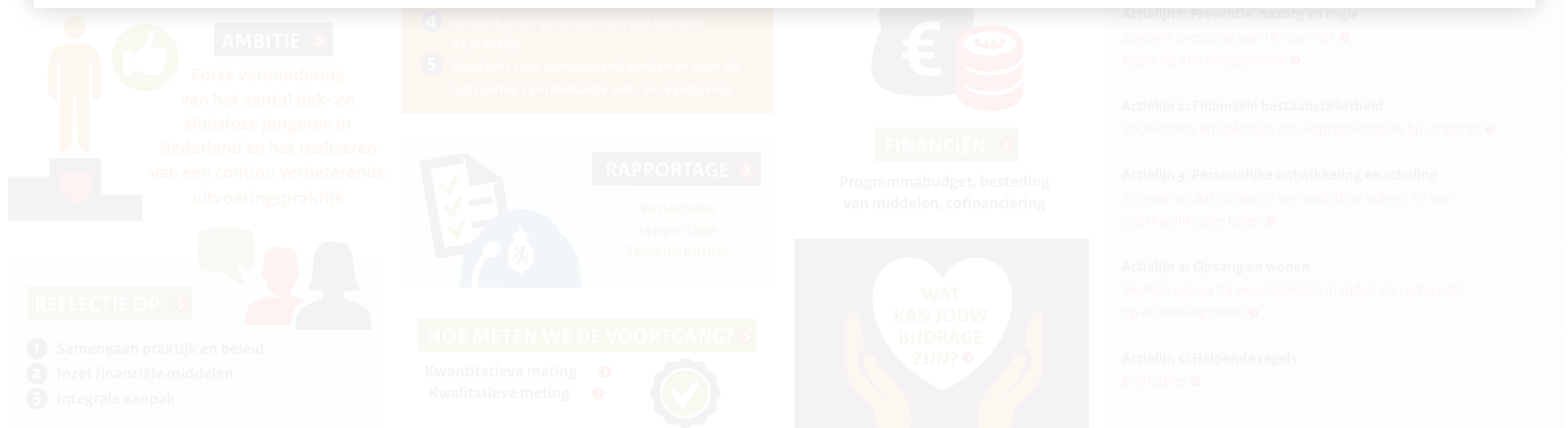
PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI – DECEMBER 2021

ACTIELIJN 3: PERSOONLIJKE ONTWIKKELING EN SCHOLING

Stimuleren dat jongeren een opleiding volgen en een startkwalificatie halen

Corona herstel en perspectief jeugd: In het kader van de corona versnellingsmaatregelen covid-19 zijn door het kabinet diverse steun- en herstel pakketten gelanceerd, waaronder het **Nationaal Programma Onderwijs** en de **Aanpak Jeugdwerkloosheid**. Ook ontvangen Regionale Meld- en Coördinatiepunten voortijdig schoolverlaten (RMC-regio's) de komende 2 jaar extra middelen om te investeren in het benaderen en begeleiden van oud-voortijdig schoolverlaters (VSV'ers).

De groep dak- en thuisloze jongeren valt vaak onder deze groep oud-VSV'ers. Met praktijkleren, schakeltrajecten, hybride leervormen of het behalen van (deel) certificaten op het MBO kunnen kansen voor dak- en thuisloze jongeren vergroot worden. We trekken hierin gezamenlijk op met de pilotgemeenten, SZW, Ingrado, en OCW. Het Jongerenpanel is betrokken bij dialoogsessie op Rijksniveau met de bewindspersonen van VWS en OCW waarbij zij de knelpunten en kansen vanuit hun ervaringen inbrengen. Dit moet leiden tot verbeterd beleid en uitvoering op korte en middellange termijn, waarbij de belangen van de extra kwetsbare jongeren worden meegenomen.

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI – DECEMBER 2021

ACTIELIJN 4: OPVANG EN WONEN

Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste op de woningmarkt

Alternatief wonen: Betaalbare huisvesting voor jongeren is schaars. Zowel het Rijk als gemeenten zetten zich hard in voor het realiseren van voldoende geschikte woningen. Bouwen kost echter tijd, waardoor het probleem van schaarste op het gebied van betaalbare woningen niet direct is opgelost. Het Jongerenpanel ging daarom aan de slag met een advies over wat zij zien als een deel van de oplossing voor dit probleem: alternatief wonen. Deze alternatieve woonvormen, waar het Jongerenpanel het benutten van tiny houses, campings, recreatieparken of boten onder schaarste, kunnen volgens hen op korte termijn wel een (tijdelijke) bijdrage leveren aan het sneller door- en uitstromen van jongeren uit de maatschappelijke opvang. Het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) gaat met het Jongerenpanel en gemeenten in gesprek om in kaart te brengen welke knelpunten er bestaan op het gebied van alternatief wonen en waar juist de ruimte en kansen liggen om op korte termijn extra (tijdelijke) huisvestingsplekken te creëren. Met de uitkomsten wordt de komende periode aan de slag gegaan.

Verkenning rendabel maken flexwoningen: Flexwoningen zijn verplaatsbare woningen die in de krappe woningmarkt een mooie aanvulling kunnen zijn op de bestaande sociale huursector. De exploitatie van flexwoningen beslaat een periode

van 10 tot 15 jaar. De woningen zijn dan nog niet afgeschreven en hebben nog een resterende exploitatietermijn van 15 tot 20 jaar. Gemeenten hebben behoefte aan een oplossing waarbij de inzet van flexwoningen rendabel is. BZK is samen met de gemeente en de provincie Utrecht, Platform 31, corporatie Mitros en de Rabobank aan de slag om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om de businesscase sluitend te krijgen, bijvoorbeeld via een herlocatiegarantie voor verplaatsbare woningen. Een van de oplossingsrichtingen die hierin ook verkend wordt is de optie waarbij een leasemaatschappij voor flexwoningen wordt opgericht. Hier kunnen meerdere corporaties en eventueel gemeenten en provincie aandeelhouder van zijn. Een dergelijke constructie zorgt voor spreiding van risico's en er kan een groter geografisch gebied benut worden voor exploitatie van flexwoningen.

Sneller opschalen van huisvesting voor dak- en thuisloze mensen: Samen met zoveel mogelijk publieke- en private partners heeft het recent gelanceerde **Platform Woonplek** de ambitie om huisvesting voor dak- en thuisloze mensen te realiseren, versnellen en op te schalen. Hier profiteren ook dak- en thuisloze jongeren van. Met de komst van het platform kunnen gemeenten of initiatiefnemers aan de juiste (private)partijen worden gekoppeld, met extra woonplekken voor dak- en thuisloze mensen als resultaat. Het komende half jaar worden twee eerste projecten in Amstelveen en Den Haag geïmplementeerd in respectievelijk leegstaand vastgoed en flexwoningen op sportvelden.

PRIORITEITEN EN VERVOLG JULI – DECEMBER 2021

ACTIELIJN 5: HELPENDE REGELS

Briefadres

In sommige gemeenten is het verkrijgen van een briefadres een lange en lastige procedure en zeker geen vanzelfsprekendheid. Uit de praktijk blijkt dat met het hebben van een briefadres de eerste stap richting herstel gezet kan worden. Als je als jongere geen woonadres hebt, maakt een briefadres het mogelijk om bijvoorbeeld een uitkering aan te vragen, je in te schrijven bij woningcorporaties en een zorgverzekering aan te vragen. Allemaal noodzakelijke voorwaarden voor een effectieve weg naar herstel. De wetswijziging van de Wet basisregistratie personen wordt in 2021 door de Tweede Kamer behandeld. Het doel van de wet is om de uitvoering van de wet te bevorderen, onder andere door het verstrekken van een briefadres wettelijk verplicht te maken voor gemeenten. Gemeenten worden middels verschillende communicatie-activiteiten, zoals webinars en een stappenplan, op de hoogte gebracht hoe gemeenten aan deze formele aanwijzing

invulling kunnen geven. Vanuit het Actieprogramma werken we samen met een aantal pilotgemeenten, het ministerie van Binnenlandse zaken (BZK), de Nederlandse vereniging van burgerzaken, het Jongerenpanel en Divosa aan een handreiking die de uitvoering moet helpen om briefadressen op een adequate, snellere manier te verstrekken aan dak- en thuisloze jongeren.

Nederland en het realiseren
van een continu verbeterende
uitvoeringspraktijk

REFLECTIE OP >

- 1 Samengaan praktijk en beleid
- 2 Inzet financiële middelen
- 3 Integrale aanpak

RAPPORTAGE >

Periodieke
rapportage
Tweede Kamer

HOE METEN WE DE VOORTGANG? >

Kwantitatieve meting
Kwalitatieve meting

FINANCIËN >

Programmabudget, besteding
van middelen, cofinanciering

WAT
KAN JOUW
BIJDRAGE
ZIJN?

Actielijn 3: Persoonlijke ontwikkeling en scholing
Stimuleren dat jongeren een opleiding volgen en een
startkwalificatie halen

Actielijn 4: Opvang en wonen
Werken aan extra woonplekken in tijden van schaarste
op de woningmarkt

Actielijn 5: Helpende regels
Briefadres